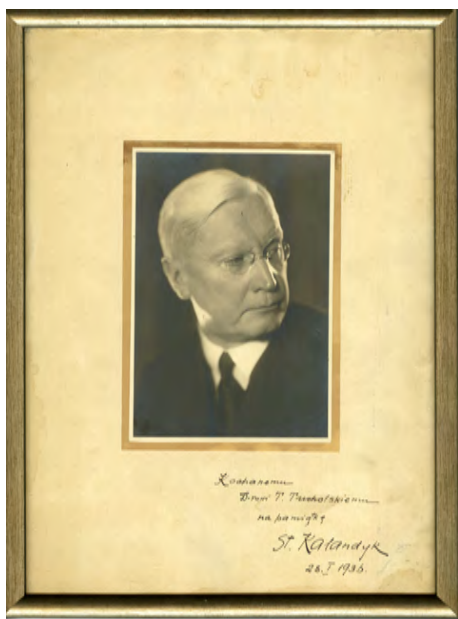

Pamięci Profesora Stanisława Kalandyka

Leszek Kubisz

Katedra Biofizyki, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Profesor Stanisław Kalandyk

28 stycznia 2020, w 80. rocznicę tragicznej śmierci profesora Stanisława Kalandyka odbyła się sesja naukowa poświęcona Jego pamięci.

Profesor Stanisław Kalandyk był fizykiem, stworzył na przełomie lat 1921/1922 Katedrę Fizyki na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego, pierwszą tego typu katedrę i jedyną w przedwojennej Polsce, a także jedną z pierwszych w Europie

Profesor był ostatnim przedwojennym dziekanem Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego, wybranym na kadencję 1939–1940. Aresztowany przez Niemców pod zarzutem posiadania radiowego aparatu nadawczego, został rozstrzelany w nocy z 28 na 29 stycznia 1940 roku na dziedzińcu Fortu VII w Poznaniu. To właśnie w 80. rocznicę tej męczeńskiej śmierci, złożeniem kwiatów pod tablicą umieszczoną w holu Collegium Maius, dawnej siedzibie Wydziału Lekarskiego i Katedry Fizyki, upamiętniającą Stanisława Kalandyka, rozpoczęto sesję naukową poświęconą jego dokonaniom na tle problemów, z którymi musieli borykać się twórcy Uniwersytetu Poznańskiego. Tę wybitną postać uczczono także w miejscu tragicznej śmierci, składając

kwiaty pod Ścianą Śmierci w Forcie VII – miejscu eks-terminacji poznańskiej i wielkopolskiej inteligencji. Inicjatorami upamiętnienia postaci prof. Kalandyka są pracownicy Katedry Biofizyki Uniwersytetu Medycznego – spadkobiercy spuścizny naukowej i dydaktycznej przedwojennej Katedry Fizyki na Wydziale Lekarskim.

Sesję otworzył prorektor Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu prof. dr hab. Michał Musielak, nakreślając postać prof. Stanisława Kalandyka na tle ówczesnych wydarzeń. Postać Profesora przybliżył uczestnikom sesji prof. dr hab. Leszek Kubisz, Kierownik Katedry Biofizyki i Zakładu Biofizyki Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

Profesor Stanisław Kalandyk urodził się w 1885 roku w Kamieńcu Podolskim, tam też ukończył gimnazjum. Studiował na Wydziale Fizyczno-Matematycznym Uniwersytetu w Kijowie, gdzie rozpoczął błyskotliwą karierę naukową uzyskując habilitację w wieku 26 lat. Za namową prof. Wrzoska w 1921 roku przybył do Poznania, żeby objąć Katedrę Fizyki Lekarskiej na tworzonej właśnie Uniwersytecie Poznańskim. Mając 37 lat został profesorem (1922). Był autorem wielu publikacji poświęconych głównie zagadnieniom jonizacji w płomieniu, w eksplozjach oraz emisji termojonowej metali w atmosferze gazów. Był członkiem Komisji Matematyczno-Przyrodniczej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz brał czynny udział w pracach Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Był wybitnym dydaktykiem, a z jego *Podręcznika fizyki dla medyków i biologów*, pierwszego w Polsce, korzystały kolejne roczniki studentów także po II wojnie światowej. Był oddany swojej pracy, bardzo dbał o studentów fundując tym uboższym prywatne stypendia. Został wybrany dziekanem Wydziału Lekarskiego na rok 1939/40. Funkcji tej nie zdążył objąć. Wybuch II Wojny Światowej, który przyniósł bezwzględne metody terroru stosowane przez okupanta hitlerowskiego, stał się przyczyną tragicznej śmierci Profesora. Tablica umieszczona w holu Collegium Maius nie pozwoli o tym zapomnieć...

O osiągnięciach fizyków poznańskich na tle fizyki światowej lat międzywojennych mówił podczas sesji prof. dr hab. Henryk Drozdowski Przewodniczący Po-

znańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego z Wydziału Fizyki UAM. Profesor dr hab. Anita Magowska, kierownik Katedry i Zakładu Historii i Filozofii Nauk, omówiła niełatwe początki tworzenia Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego zarówno w sensie materialnym, jak i w kontekście relacji międzyludzkich, a także o roli prof. Adama Wrzowska w tym dziele. Kustosze Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII, Przemysław Jurkiewicz wygłosił referat *Umysł politycznie niebezpieczny – profesor Stanisław Kalandyk jako ofiara intelligenzaktion*. Wiceprzewodniczący Komisji Kultury i Nauki Rady Miasta Poznania mgr Andrzej Rataj zaproponował upamiętnienie postaci prof. Stanisława Kalandyka poprzez nadanie jego imienia ulicy lub skweru w mieście.

10 maja 1957 Profesor Stanisław Kalandyk został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Polonia Restituta